

Comment. In Daniele

¶ *Et biberunt in eis.* Cum vasa illa fuissent in templo Hierosolymæ diuino cultui dedicata, noluit Nabuchodonosor in vasis profanis viurpare: sed in templo Dei sui illa posuit, & suo modo honorauit. At Balsasar non solum illis vsus est in conuiuio, sed ea concubinis suis exposuit. Quam ob causam impurus ille ac sacrilegus tyrannus fuit à Deo statim mulctatus.

¶ *Bibebant vinum, & laudabant Deos suos.* Ex comessatione & ebrietate ad veri Dei contemptum venerunt. Insultantes Deo optimo deos suos commenticios, quorum auxilio putabant victoriam de Iudæis, eorumque Deo reportasse, laudibus efferebant. Sed perpende intolerabilem eorum amentiam, bibentes in vasis aureis & argenteis deos ligneos & lapideos laudabant, quibus victoriam tribuebant.

¶ *In eadem hora apparuerunt digiti.* Osse dicitur Dei vltio, quæ aliquando non differunt: tempus aliud. Hi autem digiti visi sunt quasi egredi à pariete, & statim emicuerunt. Non erant veri digiti manus humanæ, sed eorum effigies. Apparuerunt quidem ad oculum imagines illæ digitorum, operatione angeli factæ in ea parte parietis, vbi clarius conspicerentur. Ideo subditur: Contra candelabrum: hoc est, in loco illustri & eminente, vbi lumine perspicue apparerent. Candelabrum vas est, in quo insigunt cereus ad præluendum. Erat autem scriptura in extremitate parietis aulæ regis, vt indicaret ad regem pertinere. Vox pro qua noster interpretis vertit: superficiem, propriè significat calcem, seu costum lapidem, quo parietes dealbantur. Quare rectè habet editio nostra, calx enim dealbans parietem est eius superficies seu extremitas.

¶ *Tunc facies regis commutata est.* Describit Daniel perturbationem, qua rex agitabatur ob metum rei visæ, & ob interpretationis perfectionem. Propter timorem factus est recursus sanguinis ad cor, & remansit pallor in facie, & tremor in membris. Ac ob explanationis inopiam accersit magos, & cæteros Babylonis

sapientes: & postremò Daniele, qui ei exposuit exitum vniuersi regni, fontemque aperuit rerum arcanarum. Pro, facies regis commutata est, poteris etiam vertere: Splendor regis mutatus est, nam gratia vultus eius versa est in tristem aspectum.

¶ *Cogitationes eius conturbabant eum.* Destitutus animo, & viribus de pœnicie sua cogitabat, & mentis agitationes eum perturbabant. Perpende mundi varietatem, rerumque humanarum commutationes, & quam cito voluptas in moerorem conuertatur. Comedebant, & bibebant opiparè lætitia gesticientes, & ad oblectamenta seipos excitantes, & repente noua quadam moelitia eos perturbauit. Quid est homine imbecillius? Quid fragilius? Quid eius voluptate inconstans? Id intelligens Oseas facit c.

2. loquentem in hunc modum Deum: Cessare faciam omne gaudium eius. Et apud Amos 8. Conuertam, inquit, festiuitates vestras in luctum, & omnia cantica vestra in planctum. Et apud Ioelem primo, Confusum est gaudium à filiis hominum. Ideo ait quattuordecimo Proverbiorum Salomon: Ritus dolore miscbitur: & extrema gaudii luctus occupat. Gaudium nostrum debet esse in Deo. De illo ait diuinus psaltes, Lætiamur in salutari tuo, & in nomine Dei nostri magnificabimur. Vel vt potest verti ex Hebræo, Et in nomine Dei nostri vexilla extollemus. Collatio est à militibus desumpta, qui victoriam de hostibus reportantes ingrediuntur urbem cum vexillis eleuatis, vbi omnia plausu personant atque læticia. In Deo non solum anima, sed etiam caro virorum iustorum oblectatur. Id sentiens Dauid Psal. 83. aiebat: Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum viuum. Caro qua, vt apostolus ait capite 1. ad Galatas, concupiscit aduersus spiritum, quæ solet homines à virtute deterrere, assidua pœnitentia & iugibus calamitatibus fracta, foedus facit cum spiritu: & vnà cum illo oblectatur Deo, extra quem non habet, vbi possit conquescere. Loquens Esaias cum vi-

Ose. 2.

Amos 8

Ioe. 1.

Pro. 14

Psal. 19.

Psal. 83.

Gaiat. 5.

Esai. 14.